

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

7 martie 2013*

„Mediu — Deșeuri — Deșeuri periculoase — Directiva 2008/98/CE — Foști stâlpi pentru telecomunicații tratați cu soluții CCA (cupru-crom-arsenic) — Înregistrarea, evaluarea și autorizarea substanțelor chimice — Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 (Regulamentul REACH) — Inventarul utilizărilor lemnului tratat, prevăzut în anexa XVII la Regulamentul REACH — Foști stâlpi pentru telecomunicații utilizați ca structuri pentru pasarele”

În cauza C-358/11,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Korkein hallinto-oikeus (Finlanda), prin decizia din 6 iulie 2011, primită de Curte la 8 iulie 2011, în procedura

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

împotriva

Lapin luonnonsuojelupiiri ry,

cu participarea:

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, președinte de cameră, și domnii G. Arestis, J.-C. Bonichot (raportor), A. Arabadjiev și J. L. da Cruz Vilaça, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue, de A. Siponen, asianajaja;
- pentru Lapin luonnonsuojelupiiri ry, de S. Hänninen și de T. Pasma, președintele și, respectiv, secretarul acestei asociații;
- pentru guvernul finlandez, de M. Pere, în calitate de agent;

* Limba de procedură: finlandeza.

— pentru guvernul austriac, de A. Posch, în calitate de agent;
— pentru Comisia Europeană, de I. Koskinen și de A. Marghelis, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 13 decembrie 2012,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (JO L 312, p. 3), precum și a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, de modificare a Directivei 1999/45/CE și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 793/93 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1488/94 al Comisiei, precum și a Directivei 76/769/CEE a Consiliului și a Directivelor 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CEE și 2000/21/CE ale Comisiei (JO L 396, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 60, p. 3, rectificare în JO 2009, L 36, p. 84), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 552/2009 al Comisiei din 22 iunie 2009 (JO L 164, p. 7, denumit în continuare „Regulamentul REACH”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue (Departamentul pentru transporturi și infrastructură din cadrul Autorității Centrale pentru Industrie, Transporturi și Mediu din Laponia, denumit în continuare „liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue”), pe de o parte, și Lapin luonnonuojelupiiri ry (Asociația pentru Protecția Naturii din Laponia, denumită în continuare „Lapin luonnonuojelupiiri”), pe de altă parte, cu privire la realizarea unor lucrări de reparare a unei poteci care include pasarele a căror infrastructură este compusă din foști stâlpi pentru telecomunicații fabricați din lemn tratat cu o soluție cunoscută sub numele „CCA” (cupru-crom-arsenic, denumită în continuare „soluție CCA”).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2008/98

- 3 Potrivit articolului 3 din Directiva 2008/98:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. «deșeuri» înseamnă orice substanță sau obiect pe care deținătorul le aruncă sau are intenția sau obligația să le arunce;
2. «deșeuri periculoase» înseamnă orice deșeuri care prezintă una sau mai multe din proprietățile periculoase enumerate în anexa III;

[...]

13. «reutilizare» înseamnă orice operațiune prin care produsele sau componentele care nu au devenit deșeuri sunt utilizate din nou în același scop pentru care au fost concepute;

[...]

15. «valorificare» înseamnă orice operațiune care are drept rezultat principal faptul că deșeurile servesc unui scop util prin înlocuirea altor materiale care ar fi fost utilizate într-un anumit scop sau faptul că deșeurile sunt pregătite pentru a putea servi scopului respectiv, în întreprinderi sau în economie în general. Anexa II stabilește o listă a operațiunilor de valorificare, listă care nu este exhaustivă;

[...]”

4 Articolul 6 din Directiva 2008/98, intitulat „Încetarea statutului de deșeu”, prevede următoarele:

„(1) Anumite categorii de deșeuri încetează să mai fie considerate deșeuri, în sensul articolului 3 punctul 1, în momentul în care au trecut printr-o operațiune de valorificare, inclusiv reciclarea, și îndeplinesc o serie de criterii specifice care urmează să fie definite conform următoarelor condiții:

- (a) substanța sau obiectul sunt utilizate în mod curent pentru îndeplinirea unor scopuri specifice;
- (b) există o piață sau cerere pentru substanța sau obiectul în cauză;
- (c) substanța sau obiectul îndeplinește cerințele tehnice pentru îndeplinirea scopurilor specifice și respectă legislația și normele aplicabile produselor și
- (d) utilizarea substanței sau a obiectului nu va produce efecte nocive asupra mediului sau a sănătății populației.

Criteriile includ și valorile limită pentru poluanți, dacă este necesar, și iau în considerare orice eventuale efecte negative asupra mediului ale substanței sau produsului în cauză.

(2) Măsurile respective, destinate să modifice elemente neesențiale ale prezentei directive prin completarea acesteia, cu privire la adoptarea criteriilor prevăzute la alineatul (1) și care precizează tipurile de deșeuri cărora li se aplică respectivele criterii se adoptă în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 39 alineatul (2). Criteriile specifice încetării statutului de deșeu trebuie luate în considerare, printre altele, cel puțin în cazul agregatelor, hârtiei, sticlei, metalelor, anvelopelor și al textilelor.

[...]

(4) În cazul în care nu există criterii stabilite la nivel comunitar în conformitate cu procedura prevăzută la alineatele (1) și (2), statele membre pot decide de la caz la caz dacă un anumit deșeu a încetat să fie considerat ca atare, luând în considerare jurisprudența aplicabilă. [...]”

5 Articolul 7 din aceeași directivă, intitulat „Lista deșeurilor”, prevede la alineatul (1) următoarele:

„Măsurile destinate să modifice elemente neesențiale ale prezentei directive cu privire la actualizarea listei deșeurilor stabilite prin Decizia 2000/532/CE sunt adoptate în conformitate cu procedura de reglementare cu control menționată la articolul 39 alineatul (2). Lista deșeurilor include deșeuri periculoase și ia în considerare originea și compoziția deșeurilor și, dacă este cazul, valorile limită de concentrație a substanțelor periculoase. Lista de deșeuri este obligatorie pentru a determina dacă un deșeu trebuie considerat deșeu periculos. Includerea unui obiect sau a unei substanțe pe listă nu înseamnă că respectivul obiect sau respectiva substanță va fi considerat(ă) deșeu în orice împrejurare. O substanță sau un obiect este considerat deșeu numai în cazul în care corespunde definiției de la articolul 3 punctul 1.”

6 Articolul 13 din Directiva 2008/98 prevede următoarele:

„Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a garanta că gestionarea deșeurilor se face fără a pune în pericol sănătatea [umană] și fără a dăuna mediului [...]”

7 Potrivit articolului 17 din Directiva 2008/98, intitulat „Controlul deșeurilor periculoase”:

„Statele membre adoptă măsurile necesare astfel încât generarea, colectarea și transportul deșeurilor periculoase, precum și stocarea și tratarea acestora să se realizeze în condiții de protecție pentru mediul înconjurător și pentru sănătatea umană, pentru a îndeplini cerințele de la articolul 13, inclusiv măsuri care să garanteze urmărirea și controlul deșeurilor periculoase, începând cu generarea acestora și până la destinația finală, în conformitate cu prevederile articolelor 35 și 36.”

Regulamentul REACH

8 Articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul REACH prevede următoarele:

„Scopul prezentului regulament este de a se asigura un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a mediului, inclusiv promovarea unor metode alternative pentru evaluarea pericolelor pe care le prezintă substanțele, precum și libera circulație a substanțelor pe piața internă, asigurând totodată sporirea competitivității și a inovației.”

9 Potrivit articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul REACH:

„Substanțele, amestecurile sau articolele în sensul articolului 3 din prezentul regulament nu sunt considerate deșeuri, astfel cum sunt definite în Directiva [2008/98].”

10 Articolul 3 din Regulamentul REACH cuprinde, la punctele 1-3, următoarele definiții:

„1. prin «substanță» se înțelege un element chimic și compușii acestuia în stare naturală sau obținuți prin orice proces de producție, inclusiv orice aditiv necesar pentru păstrarea stabilității și orice impuritate care derivă din procesul utilizat, cu excepția oricărui solvent care poate fi separat fără a influența stabilitatea substanței sau fără a-i schimba compoziția;

2. prin «amestec» se înțelege amestecuri sau soluții de două sau mai multe substanțe (componenți);

3. prin «articol» se înțelege un obiect căruia i se dă, în cursul fabricației, o formă, o suprafață sau un aspect special care îi determină funcția într-un grad mai mare decât o face compoziția sa chimică.”

11 Articolul 67 alineatele (1) și (3) din Regulamentul REACH, care face parte din capitolul 1, intitulat „Dispoziții generale”, din titlul VIII, „Restricțiile la producerea, introducerea pe piață și utilizarea anumitor substanțe, amestecuri și articole periculoase”, din regulamentul menționat, prevede următoarele:

„(1) O substanță ca atare, în amestec sau în articol, pentru care anexa XVII stipulează o restricție, este produsă, introdusă pe piață sau utilizată numai în cazul în care respectă condițiile prevăzute de acea restricție. [...]”

[...]

(3) Până la 1 iunie 2013, un stat membru poate menține orice restricții existente și mai stricte în ceea ce privește anexa XVII aplicabile producerii, introducerii pe piață sau utilizării unei substanțe, cu condiția ca aceste restricții să fi fost notificate în conformitate cu tratatul. Comisia elaborează și publică un inventar al acestor restricții până la 1 iunie 2009.”

12 Articolul 68 din Regulamentul REACH are următorul cuprins:

„(1) În cazul în care producerea, utilizarea sau introducerea pe piață a substanțelor prezintă un risc inacceptabil pentru sănătatea umană sau pentru mediu, care trebuie abordat la nivelul întregii Comunități, anexa XVII se modifică în conformitate cu procedura menționată la articolul 133 alineatul (4) prin adoptarea de noi restricții sau prin modificarea celor existente [...].

[...]

(2) Pentru o substanță propriu-zisă, în amestec sau într-un articol, care îndeplinește criteriile de clasificare în clasele de pericol cancerigenitate, mutagenicitatea celulelor embrionare sau toxicitate pentru reproducere, categoria 1A sau 1B și care ar putea fi utilizată de consumatori și pentru care Comisia propune restricții la utilizarea de către consumatori, anexa XVII se modifică în conformitate cu procedura menționată la articolul 133 alineatul (4). Articolele 69-73 nu se aplică.”

13 În temeiul articolul 69 din același regulament, în cazul în care Comisia sau un stat membru consideră că producerea, introducerea pe piață sau utilizarea unei substanțe ca atare, în amestec sau în articol prezintă un risc pentru sănătatea umană sau pentru mediu care nu este controlat corespunzător și care necesită o acțiune pe scară largă la nivelul Comunității, dincolo de orice alte măsuri aplicate deja, acestea declanșează procedura pentru introducerea de noi restricții.

14 Articolul 128 din Regulamentul REACH prevede următoarele:

„(1) Sub rezerva alineatului (2), statele membre nu interzic, restricționează sau împiedică producerea, importul, introducerea pe piață sau utilizarea unei substanțe ca atare, în amestec sau în articol, ce intră sub incidența prezentului regulament, care este conformă cu prezentul regulament și, după caz, cu acte comunitare adoptate în vederea aplicării prezentului regulament.

(2) Nicio dispoziție a prezentului regulament nu împiedică statele membre să mențină sau să stabilească norme naționale pentru protecția lucrătorilor, a sănătății umane și a mediului, aplicabile în cazurile în care prezentul regulament nu armonizează cerințele privind producerea, introducerea pe piață sau utilizarea.”

15 Potrivit articolului 129 alineatul (1) din același regulament:

„În cazul în care un stat membru are motive întemeiate să considere că este esențială o acțiune urgentă în vederea protejării sănătății umane sau a mediului în ceea ce privește o substanță chimică ca atare, în amestec sau în articol, chiar dacă îndeplinește cerințele prezentului regulament, acesta poate lua măsuri provizorii adecvate. [...].”

16 Anexa XVII la Regulamentul REACH, intitulată „Restricțiile privind producerea, introducerea pe piață și utilizarea anumitor substanțe, amestecuri și articole periculoase”, cuprinde, în coloana 1, un punct 19, privind „Compuși ai arsenicului”. Restricțiile referitoare la acești compuși au fost preluate din Directiva 76/769/CEE a Consiliului din 27 iulie 1976 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la restricțiile privind introducerea pe piață și utilizarea anumitor substanțe și preparate periculoase ((JO L 262, p. 201, Ediție specială, 13/vol. 3, p. 133).

17 Cu privire la acești compuși ai arsenicului, anexa XVII prevede, la același punct 19, în coloana 2, referitoare la „Condiții de restricționare”, următoarele:

„[...]”

(3) Este interzisă utilizarea pentru conservarea lemnului. De asemenea, este interzisă introducerea pe piață a lemnului tratat în acest mod.

(4) Prin derogare de la alineatul (3):

(a) referitor la substanțele și amestecurile pentru conservarea lemnului: acestea pot fi utilizate numai în instalații industriale care utilizează vidul sau presiunea pentru impregnarea lemnului, în cazul în care sunt soluții de compuși anorganici ai cuprului, ai cromului, ai arsenicului (CCA) de tipul C și dacă sunt autorizate în conformitate cu articolul 5 alineatul (1) din Directiva 98/8/CE. Lemnul astfel tratat poate fi introdus pe piață numai după ce agentul de conservare este complet fixat;

(b) lemnul tratat cu soluții CCA, în conformitate cu litera (a), poate fi introdus pe piață pentru utilizări profesionale și industriale, cu condiția ca integritatea structurală a lemnului să fie solicitată pentru siguranța oamenilor sau a animalelor și să existe o posibilitate extrem de redusă ca populația să intre în contact cu acesta în timpul duratei sale de viață:

— ca lemn pentru construcții în clădiri publice și agricole, în clădiri de birouri și construcții industriale;

— în poduri și construcția podurilor;

[...]

— ca stâlpi pentru transmiterea energiei electrice și pentru telecomunicații;

[...]

(d) este interzisă utilizarea lemnului tratat menționat la litera (a):

— în construcțiile de locuințe, indiferent de scop;

— în orice aplicație care prezintă riscul de a intra în contact frecvent cu pielea;

— [...]

(5) Lemnul tratat cu compuși ai arsenicului care a fost utilizat în Comunitate înainte de 30 septembrie 2007 sau care a fost introdus pe piață în conformitate cu alineatul (4) poate rămâne în uz până la sfârșitul duratei sale de viață.

(6) Lemnul tratat cu CCA de tipul C care a fost utilizat în Comunitate înainte de 30 septembrie 2007 sau care a fost introdus pe piață în conformitate cu alineatul (4):

— poate fi utilizat sau reutilizat, cu condiția respectării condițiilor sale de utilizare menționate la alineatul (4) literele (b), (c) și (d);

— poate fi introdus pe piață, cu condiția respectării condițiilor sale de utilizare menționate la alineatul (4) literele (b), (c) și (d).

- (7) Statele membre pot permite ca lemnul tratat cu alte tipuri de soluții CCA, care a fost utilizat în Comunitate înainte de 30 septembrie 2007:
- să fie utilizat sau reutilizat, cu condiția respectării condițiilor sale de utilizare menționate la alineatul (4) literele (b), (c) și (d);
  - să fie introdus pe piață, cu condiția respectării condițiilor sale de utilizare menționate la alineatul (4) literele (b), (c) și (d).”

Dreptul finlandez

Legea 86/2000 privind protecția mediului

- 18 Articolul 7 din Legea 86/2000 privind protecția mediului, intitulat „Interzicerea contaminării solului”, în versiunea aplicabilă litigiului principal, prevede următoarele:

„Deșeurile sau alte substanțe, precum și organismele sau microorganismele nu pot fi abandonate sau lăsate în sol dacă operațiunea respectivă ar conduce la o degradare a calității solului de natură să prezinte un risc pentru sănătate sau pentru mediu sau de natură să aducă atingere acestora, să determine o diminuare considerabilă a valorii recreaționale sau să fie la originea unei alte atingeri similare a intereselor publice sau private. [...]”

- 19 Articolul 28 din aceeași lege prevede următoarele:

„Orice activitate care produce un risc de poluare a mediului necesită o autorizație (autorizație de mediu). Activitățile pentru care este nevoie de o autorizație sunt prevăzute prin decret.

O autorizație de mediu este de asemenea necesară:

- 1) pentru orice activitate susceptibilă să provoace o poluare a rețelei cursurilor de apă, proiectul în cauză nefiind supus unei autorizații prealabile în conformitate cu Legea apelor;

[...]

- 4) pentru tratarea industrială sau profesională a deșeurilor care intră în domeniul de aplicare al Legii privind deșeurile.”

Decretul guvernamental 647/2009 privind derogarea de la anumite dispoziții ale anexei XVII la Regulamentul REACH

- 20 Articolul 1 din Decretul guvernamental 647/2009 privind derogarea de la anumite dispoziții ale anexei XVII la Regulamentul REACH prevede următoarele:

„În conformitate cu anexa la prezentul decret, se derogă de la restricțiile prevăzute în anexa XVII la Regulamentul REACH cu privire la producerea, la introducerea pe piață și la utilizarea anumitor substanțe, amestecuri și articole periculoase menționate la articolul 67 din regulamentul menționat.”

- 21 Anexa la același decret guvernamental conține, în ceea ce privește compoziții arsenicului, următoarea prevedere:

„Prin derogare de la dispozițiile punctului 19 din anexa XVII la Regulamentul REACH, lemnul tratat cu soluții CCA tip B utilizat anterior datei de 30 septembrie 2007 poate fi introdus pe piață, utilizat și reutilizat dacă sunt respectate condițiile prevăzute la punctul 19 alineatul (4) literele (b), (c) și (d) din anexa XVII la Regulamentul REACH.”

Cauza principală și întrebările preliminare

- 22 Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue a decis, în anul 2008, să repare poteca de 35 km care face legătura dintre satul Raittijärvi (Laponia) și drumul asfaltat cel mai apropiat și care traversează în parte o zonă Natura 2000. Aceste lucrări trebuiau să constea, printre altele, în instalarea de pasarele de lemn pentru facilitarea trecerii, în afara sezonului hibernal, în zonele umede, a vehiculelor de tip „ATV”. Aceste pasarele sunt susținute de structuri construite din foști stâlpi pentru telecomunicații, care, pentru utilizarea lor anterioară, au fost tratați cu o soluție CCA.
- 23 Lapin luonnonsuojelupiiri, care este asociația reclamantă în litigiul principal, considerând că stâlpii respectivi reprezintă deșeuri periculoase, a solicitat Lapin ympäristökeskus, devenit Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (autoritate competentă în domeniul protecției mediului), să interzică utilizarea acestor materiale. Întrucât cererea respectivă a fost respinsă prin decizia din 24 februarie 2009, această asociație a sesizat Vaasan hallinto-oikeus (Tribunalul Administrativ din Vaasa), care, prin hotărârea din 9 octombrie 2009, a anulat decizia de respingere menționată.
- 24 Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue a formulat recurs împotriva hotărârii respective la Korkein hallinto-oikeus (Curtea Administrativă Supremă).
- 25 Instanța de trimitere se întreabă, în special, dacă este necesară o autorizație de mediu în temeiul Legii 86/2000 pentru utilizarea unor foști stâlpi pentru telecomunicații tratați cu o soluție CCA. Aceasta apreciază că, pentru a rezolva problema respectivă, este necesar să afle dacă astfel de stâlpi, reutilizați în prezent ca traverse, sunt considerați deșeuri, în special deșeuri periculoase, sau și-au pierdut acest caracter ca urmare a reutilizării respective, și aceasta chiar dacă Regulamentul REACH permite utilizarea unor astfel de lemne tratate.
- 26 În aceste împrejurări, Korkein hallinto-oikeus a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Clasificarea deșeurilor ca deșeuri periculoase justifică direct concluzia că utilizarea [unei astfel de substanțe] sau a [unui astfel de articol] va produce efecte globale nocive asupra mediului sau a sănătății populației, în sensul articolului 6 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2008/98/CE [...] Deșeurile periculoase încetează să mai fie considerate deșeuri în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2008/98/CE?
- 2) Împrejurarea că reutilizarea articolului sau a substanței care face obiectul evaluării este permisă în anumite condiții, potrivit anexei XVII menționate la articolul 67 din Regulamentul REACH, este relevantă pentru interpretarea noțiunii «deșeuri», în special pentru evaluarea obligației de eliminare a substanței sau articolului? În cazul în care răspunsul la această întrebare este afirmativ, care este relevanța acestei împrejurări?
- 3) Prin articolul 67 din Regulamentul REACH au fost armonizate cerințele referitoare la producerea, la introducerea pe piață sau la utilizarea în sensul articolului 128 alineatul (2) din același regulament, astfel încât utilizarea preparatelor sau a articolelor prevăzute în anexa XVII să nu

poată fi interzisă în temeiul legislației naționale privind protecția mediului în cazul în care aceste restricții nu sunt publicate în inventarul elaborat de Comisie potrivit articolului 67 alineatul (3) din Regulamentul REACH?

- 4) Enumerarea utilizărilor lemnului tratat cu o soluție CCA din cuprinsul punctului 19 alineatul (4) litera (b) din anexa XVII la Regulamentul REACH trebuie interpretată în sensul că este exhaustivă?
- 5) Utilizarea lemnului în discuție în speță ca structură a unei traverse de lemn poate fi asimilată utilizărilor prevăzute în lista menționată în a patra întrebare, astfel încât această utilizare să poată fi permisă în temeiul punctului 19 alineatul (4) litera (b) din anexa XVII la Regulamentul REACH în măsura în care sunt îndeplinite celelalte condiții necesare?
- 6) Care sunt aspectele care trebuie avute în vedere la aprecierea existenței unui risc de a intra în contact frecvent cu pielea, în sensul punctului 19 alineatul (4) litera (d) din anexa XVII la Regulamentul REACH?
- 7) Noțiunea «risc» din dispoziția menționată la a șasea întrebare înseamnă că acest contact frecvent cu pielea trebuie să fie teoretic posibil sau că trebuie să fie probabil, cel puțin într-o anumită măsură?”

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

- 27 Astfel cum rezultă din motivarea cererii de decizie preliminară, litigiul cu care este sesizată instanța de trimitere își are originea, în esență, în împrejurarea că, deși stâlpii pentru telecomunicații în cauză au fost tratați cu o substanță periculoasă în sensul și conform Regulamentului REACH, potrivit aceluiași regulament, un astfel de tratament nu împiedică totuși utilizarea, în anumite situații și în anumite condiții, a stâlpilor de lemn respectivi pentru anumite aplicații, printre care se pot număra, dacă este cazul, pasarelele potecii în cauză.
- 28 În acest context, Curtea trebuie să se pronunțe în prealabil cu privire la întrebările referitoare la interpretarea Regulamentului REACH, care reprezintă o reglementare independentă de cea referitoare la deșeuri, având în vedere că, pe de altă parte, potrivit articolului 2 alineatul (2) din acest regulament, substanțele, amestecurile sau articolele în sensul articolului 3 din același regulament nu sunt considerate deșeuri, astfel cum sunt definite în Directiva 2008/98.
- 29 În plus, din moment ce, la cererea Curții formulată conform articolului 104 alineatul (5) din Regulamentul de procedură, în versiunea aplicabilă la data formulării acestei cereri, instanța de trimitere a precizat că ar trebui să ia în considerare nu numai dreptul care era în vigoare la data faptelor în litigiu, ci și pe cel care va fi în vigoare la data la care se va pronunța, trebuie să se răspundă la întrebările adresate făcându-se aplicarea, pe de o parte, a Directivei 2008/98 și, pe de altă parte, a Regulamentului REACH, în ceea ce privește dispozițiile acestora în discuție în litigiul principal.

Cu privire la a treia întrebare

- 30 Prin intermediul celei de a treia întrebări, care trebuie analizată în primul rând, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolele 67 și 128 din Regulamentul REACH trebuie interpretate în sensul că acesta prevede o armonizare a cerințelor referitoare la producerea, la introducerea pe piață sau la utilizarea unei substanțe precum cea privind compușii arsenicului, care, pe de altă parte, face obiectul unei restricții în temeiul anexei XVII la acest regulament.
- 31 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 1 alineatul (1) din Regulamentul REACH, scopul acestui regulament este de a se asigura un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a mediului, inclusiv promovarea unor metode alternative pentru evaluarea pericolelor pe care le prezintă substanțele, precum și libera circulație a substanțelor pe piața internă, asigurând totodată sporirea competitivității și a inovației (Hotărârea din 7 iulie 2009, S.P.C.M. și alții, C-558/07, Rep., p. I-5783, punctul 35).
- 32 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 55 din concluzii, libera circulație pe piața internă este asigurată în special prin obligația statelor membre, potrivit articolului 128 alineatul (1) din Regulamentul REACH, de a nu interzice, de a nu restricționa sau de a nu împiedica punerea pe piață sau utilizarea unei substanțe ca atare, în amestec sau în articol, care intră în domeniul de aplicare al acestui regulament, care este conformă cu același regulament și, după caz, cu actele comunitare adoptate în vederea aplicării acestuia. Cu toate acestea, potrivit articolului 128 alineatul (2), nicio dispoziție din Regulamentul REACH nu împiedică statele membre să mențină sau să stabilească norme naționale pentru protecția lucrătorilor, a sănătății umane și a mediului, aplicabile în cazurile în care acest regulament nu armonizează cerințele privind producerea, introducerea pe piață sau utilizarea.
- 33 Rezultă, așadar, din aceste dispoziții că legiuitorul Uniunii a intenționat să realizeze o armonizare a cerințelor respective în anumite cazuri, printre care se numără cel prevăzut la articolul 67 alineatul (1) din Regulamentul REACH.
- 34 Astfel, potrivit acestei din urmă dispoziții, o substanță ca atare, în amestec sau în articol, pentru care anexa XVII stipulează o restricție, este produsă, introdusă pe piață sau utilizată numai în cazul în care respectă condițiile prevăzute de acea restricție.
- 35 Rezultă că producerea, introducerea pe piață sau utilizarea unei substanțe prevăzute la articolul 67 alineatul (1) din Regulamentul REACH nu poate fi supusă altor condiții decât cele stabilite prin acest articol și care răspund, astfel cum rezultă din dispozițiile articolului 68 alineatul (1) și ale articolului 69 din același regulament, necesității „unei acțiuni [...] la nivelul Comunității”.
- 36 În ceea ce privește articolul 67 alineatul (3) din Regulamentul REACH, deși acesta permite unui stat membru să mențină restricții existente mai stricte decât cele din anexa XVII, nu o face decât cu titlu tranzitoriu, până la 1 iunie 2013, și cu condiția ca aceste restricții să fi fost notificate Comisiei, ceea ce de altfel Republica Finlanda recunoaște că nu a făcut. Caracterul tranzitoriu și condiționat al acestei măsuri nu poate repune în discuție existența armonizării pe care o realizează articolul 67 alineatul (1) din Regulamentul REACH.
- 37 În consecință, în cazul în care un stat membru intenționează să prevadă noi condiții cu privire la producerea, la introducerea pe piață sau la utilizarea unei substanțe care face obiectul unei restricții în temeiul anexei XVII la Regulamentul REACH, acesta nu poate să o facă decât fie conform articolului 129 alineatul (1) din acest regulament, pentru a răspunde unei situații de urgență în vederea protejării sănătății umane sau a mediului, fie conform articolului 114 alineatul (5) TFUE, în temeiul unor dovezi științifice noi referitoare în special la protecția mediului. Adoptarea altor condiții de către statele membre ar fi incompatibilă cu obiectivele acestui regulament (a se vedea prin analogie Hotărârea din 15 septembrie 2005, Cindu Chemicals și alții, C-281/03 și C-282/03, Rec., p. I-8069, punctul 44).

38 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la cea de a treia întrebare că articolele 67 și 128 din Regulamentul REACH trebuie interpretate în sensul că dreptul Uniunii realizează o armonizare a cerințelor referitoare la producerea, la introducerea pe piață sau la utilizarea unei substanțe precum cea aferentă compușilor arsenicului care face obiectul unei restricții în temeiul anexei XVII la acest regulament.

Cu privire la a patra și la a cincea întrebare

39 Prin intermediul celei de a patra și al celei de a cincea întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă punctul 19 alineatul (4) litera (b) din anexa XVII la Regulamentul REACH, care enumeră aplicațiile pentru care poate fi utilizat lemnul tratat cu o soluție CCA, trebuie interpretat în sensul că dispoziția respectivă are un caracter exhaustiv și că, prin urmare, nu poate fi extinsă la alte aplicații decât cele enumerate în cuprinsul acesteia.

40 Dispozițiile punctului 19 alineatul (4) din anexa XVII la Regulamentul REACH stabilesc cazurile în care se poate deroga de la dispozițiile alineatului (3) al aceluiași punct, prin care se interzice utilizarea compușilor arsenicului pentru protejarea lemnului.

41 Rezultă atât din însuși textul acestor dispoziții, cât și din obiectul lor că derogarea prevăzută la alineatul (4) menționat trebuie să facă în mod necesar obiectul unei interpretări stricte.

42 Astfel, nu se contestă că, prin faptul că a inclus compușii arsenicului în anexa XVII la Regulamentul REACH, legiuitorul Uniunii a considerat, după cum reiese în special din titlul acestei anexa și din articolele 68 și 69 din regulament, că substanța respectivă prezintă un pericol sau un risc necontrolat, chiar inacceptabil, pentru sănătatea umană sau pentru mediu. Pentru acest motiv, derogările de la utilizarea unei astfel de substanțe nu pot face obiectul unei interpretări extensive.

43 În consecință, enumerarea aplicațiilor pentru care poate fi utilizat lemnul tratat cu o soluție CCA, cuprinsă la punctul 19 alineatul (4) litera (b) din anexa XVII la Regulamentul REACH, prezintă un caracter exhaustiv.

44 În ceea ce privește utilizarea lemnului în lucrările care au stat la baza litigiului principal, nu rezultă din înscrisurile de la dosarul Curții, în special din fotografiile depuse la acest dosar, că pasarelele în discuție în litigiul principal prezintă, cu precădere în privința structurii și a funcției acestora, caracteristici diferite de cele ale oricărui alt pod sau ale oricărei alte construcții necesare pentru realizarea unui drum. Cu toate acestea, revine exclusiv instanței naționale sarcina să verifice dacă utilizarea stâlpilor pentru telecomunicații în cauză ca structură a acestor pasarele se încadrează la aplicațiile prevăzute în enumerarea menționată la punctul anterior din prezenta hotărâre.

45 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la cea de a patra și la cea de a cincea întrebare că punctul 19 alineatul (4) litera (b) din anexa XVII la Regulamentul REACH, care enumeră aplicațiile pentru care poate fi utilizat, cu titlu derogatoriu, lemnul tratat cu o soluție CCA, trebuie interpretat în sensul că enumerarea cuprinsă în această dispoziție are un caracter exhaustiv și că, în consecință, derogarea respectivă nu poate fi aplicată la alte cazuri decât cele menționate de dispoziția amintită. Revine instanței de trimitere sarcina să verifice dacă, în împrejurări precum cele din cauza principală, utilizarea stâlpilor pentru telecomunicații în discuție ca structură a acestor pasarele se încadrează în aplicațiile enumerate la dispoziția menționată.

Cu privire la a șasea și la a șaptea întrebare

- 46 Prin intermediul celei de a șasea și al celei de a șaptea întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească domeniul de aplicare al dispozițiilor punctului 19 alineatul (4) litera (d) a doua liniuță din anexa XVII la Regulamentul REACH, potrivit cărora lemnul tratat cu o soluție CCA nu trebuie să fie utilizat în nicio aplicație care prezintă riscul de a intra în contact frecvent cu pielea.
- 47 Astfel cum a arătat avocatul general la punctele 45 și 46 din concluzii, legiuitorul Uniunii nu a intenționat să interzică utilizarea unui astfel de lemn întemeindu-se pe existența unui simplu risc de contact cu pielea, întrucât, în practică, un asemenea risc nu poate fi exclus niciodată în totalitate. Prin urmare, ceea ce justifică interdicția în cauză este caracterul frecvent al acestui contact.
- 48 Având în vedere obiectivele Regulamentului REACH, astfel cum au fost amintite la punctul 31 din prezenta hotărâre, riscul astfel avut în vedere trebuie să fie cel care expune publicul vizat, ca urmare a frecvenței contactului cu pielea, la un pericol pentru sănătatea umană.
- 49 În această privință, trebuie arătat că, în temeiul punctului 19 alineatul (4) litera (b) din anexa XVII la Regulamentul REACH, lemnul tratat cu o soluție CCA nu poate fi introdus pe piață pentru utilizări profesionale și industriale decât cu condiția ca, printre altele, să existe o posibilitate extrem de redusă ca populația să intre în contact cu lemnul în timpul duratei sale de viață.
- 50 Rezultă că interdicția prevăzută la punctul 19 alineatul (4) litera (d) a doua liniuță din anexa XVII la Regulamentul REACH trebuie să se aplice în toate situațiile care, după toate probabilitățile, implică un contact frecvent al pielii cu lemnul tratat cu o soluție CCA.
- 51 În consecință, evaluarea acestei probabilități depinde de condițiile concrete de utilizare a aplicațiilor pentru care poate fi folosit lemnul tratat cu o soluție CCA. În special, în împrejurări precum cele din cauza principală, această probabilitate ar depinde, printre altele, de condițiile în care stâlpii pentru telecomunicații în discuție sunt integrați în însăși structura pasarelelor sau de diferitele moduri în care sunt utilizate acestea din urmă. În cazul în care acești stâlpi se limitează de fapt să susțină pasarelele respective, fără să constituie drumul pe care circulă în condiții normale utilizatorii, pare improbabil, în principiu, ca pielea acestora din urmă să intre în contact în mod frecvent cu lemnul tratat. Cu toate acestea, aparține instanței de trimitere sarcina de a efectua această apreciere.
- 52 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la cea de a șasea și la cea de a șaptea întrebare că dispozițiile punctului 19 alineatul (4) litera (d) a doua liniuță din anexa XVII la Regulamentul REACH, potrivit cărora lemnul tratat cu o soluție CCA nu trebuie să fie utilizat în nicio aplicație care prezintă un risc de a intra în contact frecvent cu pielea, trebuie interpretate în sensul că interdicția în cauză trebuie să se aplice în toate situațiile care, după toate probabilitățile, implică un contact frecvent al pielii cu lemnul tratat, o astfel de probabilitate trebuind să fie dedusă din condițiile concrete de utilizare normală a aplicației pentru care lemnul respectiv a fost folosit, fapt care trebuie apreciat de instanța de trimitere.

Cu privire la prima întrebare

- 53 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă din cerința prevăzută la articolul 6 alineatul (1) primul paragraf litera (d) din Directiva 2008/98, potrivit căreia, pentru ca un deșeu să înceteze să mai fie considerat deșeu ca urmare a unei operațiuni de valorificare sau de reciclare, utilizarea sa nu trebuie să aibă efecte globale nocive asupra mediului sau asupra sănătății populației, rezultă că un deșeu care intră în categoria deșeurilor periculoase nu poate înceta niciodată să fie considerat deșeu.

- 54 Pentru a adresa această întrebare, instanța de trimitere pleacă de la premisa potrivit căreia stâlpii pentru telecomunicații în discuție în litigiul principal, după încetarea utilizării lor inițiale, au devenit deșeuri în sensul Directivei 2008/98, iar noua lor utilizare ca structuri de susținere a unor pasarele nu poate fi compatibilă cu cerințele directivei menționate decât în cazul în care aceștia și-au pierdut calitatea de deșeuri în condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din aceeași directivă, în special dacă utilizarea lor nu are efecte globale nocive asupra mediului sau asupra sănătății populației.
- 55 Cu toate acestea, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 67 din concluzii, articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2008/98 se limitează să prevadă condițiile pe care trebuie să le îndeplinească criteriile specifice care permit să se determine care deșeuri încetează să mai fie considerate deșeuri, în sensul articolului 3 punctul 1 din această directivă, în cazul în care au trecut printr-o operațiune de valorificare sau de reciclare. În consecință, astfel de condiții nu pot, prin ele însele, să permită să se stabilească în mod direct că anumite deșeuri nu mai trebuie să fie considerate ca atare. Pe de altă parte, nu se contestă că asemenea criterii specifice nu au fost prevăzute de dreptul Uniunii în ceea ce privește lemnul tratat în condiții precum cele din cauza principală.
- 56 Este însă adevărat că, în cazul în care niciun criteriu nu a fost definit la nivelul Uniunii, statele membre pot decide de la caz la caz, în temeiul articolului 6 alineatul (4) din Directiva 2008/98, dacă anumite deșeuri au încetat să fie considerate ca atare, luând în considerare jurisprudența aplicabilă în materie. Prin urmare, în raport cu aceasta din urmă trebuie examinat, pentru a da un răspuns util instanței de trimitere, dacă un deșeu considerat periculos poate înceta să fie considerat deșeu, ceea ce nu exclude nici articolul 6 din Directiva 2008/98, nici o altă dispoziție a acesteia.
- 57 În această privință, trebuie amintit că, chiar în cazul în care un deșeu a făcut obiectul unei operațiuni de valorificare completă care are drept consecință dobândirea de către substanța în discuție a aceluiași proprietăți și caracteristici ca acelea ale unei materii prime, această substanță poate totuși să fie considerată deșeu dacă, în conformitate cu definiția de la articolul 3 punctul 1 din Directiva 2008/98, deținătorul său o aruncă sau are intenția sau obligația să o arunce (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iunie 2000, ARCO Chemie Nederland și alții, C-418/97 și C-419/97, Rec., p. I-4475, punctul 94, și Hotărârea din 18 aprilie 2002, Palin Granit și Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus, C-9/00, Rec., p. I-3533, punctul 46). Revine instanței de trimitere sarcina de a efectua aprecierile necesare în această privință.
- 58 Faptul că o substanță este rezultatul unei operațiuni de valorificare în sensul Directivei 2008/98 constituie doar unul dintre elementele care trebuie să fie luate în considerare pentru a se determina dacă substanța respectivă este considerată în continuare deșeu, însă acesta nu permite, prin el însuși, tragerea unei concluzii definitive în această privință (Hotărârea ARCO Chemie Nederland și alții, citată anterior, punctul 97).
- 59 În consecință, pentru a se determina dacă o operațiune de valorificare permite transformarea obiectului în cauză într-un produs utilizabil, trebuie să se verifice, în raport cu ansamblul împrejurărilor cauzei, dacă acest obiect poate fi utilizat în conformitate cu cerințele Directivei 2008/98, astfel cum sunt prevăzute în special la articolele 1 și 13 din aceasta, fără a pune în pericol sănătatea populației și fără a dăuna mediului.
- 60 Prin urmare, trebuie să se răspundă la prima întrebare că dreptul Uniunii nu exclude în principiu ca un deșeu considerat periculos să poată înceta să fie considerat deșeu în sensul Directivei 2008/98 dacă o operațiune de valorificare permite transformarea acestuia într-un obiect utilizabil fără a pune în pericol sănătatea populației și fără a dăuna mediului și dacă, pe de altă parte, nu se constată că deținătorul obiectului în cauză îl aruncă sau are intenția sau obligația să îl arunce în sensul articolului 3 punctul 1 din aceeași directivă, ceea ce revine în sarcina instanței de trimitere să verifice.

Cu privire la a doua întrebare

- 61 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă Regulamentul REACH, în special anexa XVII la acesta, în măsura în care permite utilizarea în anumite condiții a lemnului tratat cu soluții CCA, prezintă un interes pentru a se stabili dacă un astfel de lemn poate înceta să fie considerat deșeu întrucât deținătorul său nu ar avea, dacă aceste condiții ar fi îndeplinite, obligația să îl arunce în sensul articolului 3 punctul 1 din Directiva 2008/98.
- 62 Astfel cum s-a amintit la punctul 31 din prezenta hotărâre, Regulamentul REACH urmărește printre altele să asigure un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a mediului. Ținând seama de acest obiectiv, trebuie admis că legiuitorul Uniunii, prin faptul că a permis, în anumite condiții, utilizarea lemnului tratat cu soluții CCA, a considerat că, deși acest tratament este realizat cu o substanță periculoasă care face obiectul unor restricții în temeiul regulamentului respectiv, această pericolozitate nu este de natură, în cazul în care utilizarea respectivă este limitată la anumite aplicații, să compromită acest nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a mediului.
- 63 Or, gestionarea deșeurilor trebuie făcută cu un obiectiv similar, conform articolului 13 din Directiva 2008/98, fără a se pune în pericol sănătatea umană și fără a dăuna mediului. În aceste condiții, nimic nu se opune ca, pentru aprecierea acestei cerințe, să se țină seama de faptul că un deșeu periculos încetează să fie considerat deșeu pentru că valorificarea sa se face sub forma unei utilizări permise în temeiul anexei XVII la Regulamentul REACH și că, prin urmare, deținătorul său nu ar mai avea obligația să îl arunce în sensul articolului 3 punctul 1 din această directivă.
- 64 În consecință, trebuie să se răspundă la cea de a doua întrebare că Regulamentul REACH, în special anexa XVII la acesta, în măsura în care permite utilizarea în anumite condiții a lemnului tratat cu soluții CCA, prezintă, în împrejurări precum cele din cauza principală, un interes pentru a se stabili dacă un astfel de lemn poate înceta să fie considerat deșeu pentru că deținătorul său nu ar avea, dacă aceste condiții ar fi îndeplinite, obligația să îl arunce în sensul articolului 3 punctul 1 din Directiva 2008/98.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 65 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

- 1) **Dreptul Uniunii nu exclude în principiu ca un deșeu considerat periculos să poată înceta să fie considerat deșeu în sensul Directivei 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive dacă o operațiune de valorificare permite transformarea acestuia într-un obiect utilizabil fără a pune în pericol sănătatea populației și fără a dăuna mediului și dacă, pe de altă parte, nu se constată că deținătorul obiectului în cauză îl aruncă sau are intenția sau obligația să îl arunce în sensul articolului 3 punctul 1 din aceeași directivă, ceea ce revine în sarcina instanței de trimitere să verifice.**
- 2) **Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, de modificare a Directivei 1999/45/CE și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 793/93 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1488/94 al Comisiei, precum și a Directivei**

76/769/CEE a Consiliului și a Directivelor 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CEE și 2000/21/CE ale Comisiei, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 552/2009 al Comisiei din 22 iunie 2009, în special anexa XVII la acesta, în măsura în care permite utilizarea în anumite condiții a lemnului tratat cu o soluție cunoscută sub numele „CCA” (cupru-crom-arsenic), trebuie interpretat în sensul că prezintă, în împrejurări precum cele din cauza principală, un interes pentru a se stabili dacă un astfel de lemn poate înceta să fie considerat deșeu pentru că deținătorul său nu ar avea, dacă aceste condiții ar fi îndeplinite, obligația să îl arunce în sensul articolului 3 punctul 1 din Directiva 2008/98.

- 3) Articolele 67 și 128 din Regulamentul nr. 1907/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 552/2009, trebuie interpretate în sensul că dreptul Uniunii realizează o armonizare a cerințelor referitoare la producerea, la introducerea pe piață sau la utilizarea unei substanțe precum cea aferentă compușilor arsenicului care face obiectul unei restricții în temeiul anexei XVII la acest regulament.
- 4) Punctul 19 alineatul (4) litera (b) din anexa XVII la Regulamentul nr. 1907/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 552/2009, care enumeră aplicațiile pentru care poate fi utilizat, cu titlu derogatoriu, lemnul tratat cu o soluție cunoscută sub numele „CCA” (cupru-crom-arsenic), trebuie interpretat în sensul că enumerarea cuprinsă în această dispoziție are un caracter exhaustiv și că, în consecință, derogarea respectivă nu poate fi aplicată la alte cazuri decât cele menționate de dispoziția amintită. Revine instanței de trimitere sarcina să verifice dacă, în împrejurări precum cele din cauza principală, utilizarea stâlpilor pentru telecomunicații în discuție ca structură a acestor pasarele se încadrează în aplicațiile enumerate la dispoziția menționată.
- 5) Dispozițiile punctului 19 alineatul (4) litera (d) a doua liniuță din anexa XVII la Regulamentul nr. 1907/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 552/2009, potrivit cărora lemnul tratat cu o soluție cunoscută sub numele „CCA” (cupru-crom-arsenic) nu trebuie să fie utilizat în nicio aplicație care prezintă un risc de a intra în contact frecvent cu pielea, trebuie interpretate în sensul că interdicția în cauză trebuie să se aplice în toate situațiile care, după toate probabilitățile, implică un contact frecvent al pielii cu lemnul tratat, o astfel de probabilitate trebuind să fie dedusă din condițiile concrete de utilizare normală a aplicației pentru care lemnul respectiv a fost folosit, fapt care trebuie apreciat de instanța de trimitere.

Semnături